

TURINYS

PRATARMĖ	5
NAUDOJAMI ŽYMĖJIMAI	7
1. Fizikinių dydžių	7
2. Matematinų simbolių	8
I DALIS. MATAVIMAI, METODAI, PRIETAISAI	9
1. MATAVIMAI FIZINIAME LAVINIME IR SPORTE	9
1. 1. Matavimai — pasaulio pažinimo pagrindas	9
1. 2. Istorinė matavimų apžvalga	10
1. 3. Šiuolaikinė metrologijos būklė	13
1. 4. Sporto metrologijos objektas	14
PATIKRINKITE ŽINIAS	17
2. BENDRIEJI METROLOGIJOS DĖSNIAI	18
2. 1. Matavimo skalės	18
2. 2. Fizikinių dydžių matavimas ir jų vienetai	20
2. 3. Matavimo metodai	22
2. 4. Matavimo tikslumas ir paklaidos	23
2. 5. Matavimo paklaidų užrašymo variantai	26
2. 6. Matavimo paklaidų pasireiškimo forma	26
2. 7. Dinaminės paklaidos	30
2. 8. Dinaminės diskretizavimo paklaidos	35
2. 9. Matavimo priemonių ir matavimo rezultatų paklaidos	36
2. 10. Netiesioginių matavimo metodų paklaidos	40
2. 11. Netiesioginių matavimo metodų paklaidų skaičiavimo pavyzdžiai	43
2. 12. Matavimo paklaidų patikra	49
PATIKRINKITE ŽINIAS	51
3. INSTRUMENTINIAI MATAVIMO METODAI	52
3. 1. Matavimo priemonių ir prietaisų vieta sporto metrologijoje ..	52
3. 2. Matuojamųjų rodiklių apžvalga	53
3. 3. Bendrosios matavimo priemonių ypatybės ir struktūra	55
3. 4. Bioelektrinio aktyvumo tyrimo prietaisai	59
3. 5. Informacijos keitikliai	60
3. 6. Elektrokontaktiniai keitikliai	61
3.7. Pjezoelektriniai keitikliai	64

3.8.	Tenzometriniai keitikliai	65
3.9.	Kampų matavimo keitikliai	66
3.10.	Fotoelektriniai keitikliai	67
3.11.	Elektros signalų stiprintuvai	69
3.12.	Indikatoriai ir oscilografai	73
3.13.	Ilgio matavimo metodai	76
3.14.	Atstumų ir plotų matavimas, nagrinėjant tyrimų medžiagą, pateiktą grafine forma	83
3.15.	Laiko ir greičio matavimas	90
3.16.	Žmogaus jėgos ypatybių matavimas	94
3.17.	Darbingumo ir ištvėmės matavimas	101
3.18.	Lankstumo, vikrumo ir koordinacijos tyrimai	105
3.19.	Telemetrinės sistemos	105
3.20.	Matavimo technikos naudojimas treniruotėse	107
3.21.	Optiniai matavimo metodai ir prietaisai	109
	PATIKRINKITE ŽINIAS	114

II DALIS. TESTŲ TEORIJOS ĮVADAS 117

1.	PAŽINTIS SU TESTAIS	117
1. 1.	Testo sąvoka. Reikalavimai testui	117
1. 2.	Testavimo uždaviniai	120
1. 3.	Būdingesnių testų pavyzdžiai	122
1. 3. 1.	Maksimalaus deguonies suvartojimo testai (VO_{2maks})	122
1. 3. 2.	T. Sjostrando PWC_{170} testas	127
1. 3. 3.	Harvardo steptestas (laiptelių testas)	131
1. 3. 4.	Bandymas pasikartojančiomis apkrovomis	133
1. 3. 5.	Fizinio darbingumo testavimas taikant specifines sporto šakai apkrovas	135
1. 3. 6.	K. Kuperio testas	137
1. 4.	Testavimo metodų standartizavimo svarba	138
1. 5.	Pagrindinės testų ypatybės	140
	PATIKRINKITE ŽINIAS	142
2.	TESTAVIMO REZULTATAI IR JŲ ANALIZĖ	143
2. 1.	Testavimo rezultatų ryšys su tiriamosiomis ypatybėmis	143
2. 2.	Testavimo rezultatų analizė	147
2. 3.	Grupės testavimo rezultatų analizė	152
	PATIKRINKITE ŽINIAS	159

3.	TESTŲ PATIKIMUMAS IR JO NUSTATYMO METODAI	160
3. 1.	Testo patikimumas	160
3. 2.	Testų patikimumo koeficiento nustatymas	163
3. 3.	Testo patikimumas ir testo patikimumo standartinė paklaida ..	165
3. 4.	Testo patikimumo nustatymas dispersinės analizės metodu	168
3. 5.	Supaprastintas testo patikimumo nustatymas dispersinės analizės metodu	174
3. 6.	Metodai testo patikimumui padidinti	176
3. 7.	Testų patikimumo vertinimo ypatumai	178
3. 8.	Testo ir testuojamųjų rodiklių stabilumas	179
3. 9.	Testo suderinamumas ir testų ekvivalentiškumas	181
	PATIKRINKITE ŽINIAS	183
4.	TESTŲ INFORMATYVUMAS	184
4. 1.	Testo informatyvumo samprata	184
4. 2.	Loginis testo informatyvumo įvertinimo metodas	185
4. 3.	Empirinis testo informatyvumo nustatymo metodas	186
4. 4.	Kiti informatyvumo nustatymo atvejai	188
4. 5.	Empirinio informatyvumo koeficiento ypatybės	191
	PATIKRINKITE ŽINIAS	196
5.	TESTŲ KOMPLEKSO INFORMATYVUMAS	197
5. 1.	Testų komplekso ypatybės	197
5. 2.	Testų komplekso, sudaryto iš vienu subtestų, informatyvumas	198
5. 3.	Dviejų subtestų komplekso informatyvumas	200
5. 4.	Kelių faktorių testo informatyvumas	205
	PATIKRINKITE ŽINIAS	209
III DALIS. VERTINIMO TEORIJOS PAGRINDAI		210
1.	VERTINIMO TEORIJOS PAGRINDAI	210
1. 1.	Testų ir varžybų rezultatų vertinimo uždaviniai	210
1. 2.	Vertinimo skalės	215
1. 3.	Tiesioginio vertinimo skalės	216
1. 4.	Lyginamojo vertinimo skalės	220
1. 5.	Kai kurie sporto rezultatų vertinimo bruožai	226
1. 6.	Fizinio parengtumo rezultatų vertinimas	230
1. 7.	Testų komplekso vertinimas	231
1. 8.	Vertinimo normos	234
	PATIKRINKITE ŽINIAS	238

2.	EKSPERTINIO VERTINIMO PAGRINDAI	239
2. 1.	Kokybinių rodiklių kiekybinis vertinimas	239
2. 2.	Normuotų pratimų kokybės vertinimas	241
2. 3.	Ekspertinis vertinimas	243
2. 4.	Ekspertų parinkimas	244
2. 5.	Ekspertizės parengimas, atlikimas ir rezultatų apskaičiavimas	248
2. 6.	Ekspertizė Delfų metodu	253
2. 7.	Kai kurie praktiniai ekspertizės atvejai	255
2. 8.	Anketinės ekspertizės metodas	256
	PATIKRINKITE ŽINIAS	258
3.	SPORTINĖS TECHNIKOS IR TAKTIKOS VERTINIMAS	259
3. 1.	Sportinės technikos vertinimo metrologiniai pagrindai	259
3. 2.	Sportinės technikos efektyvumo vertinimas	260
3. 3.	Technikos veiksmų atlikimo pastovumo vertinimas	264
3. 4.	Sportinės taktikos vertinimas	265
	PATIKRINKITE ŽINIAS	267
IV DALIS. SPORTO PROGNOZAVIMO PAGRINDAI		268
1.	SPORTO PROGNOZAVIMAS	268
1. 1.	Prognozavimo tikslai ir metodai	268
1. 2.	Prognozavimas ekstrapoliacijos metodu	271
1. 3.	Pirminis prognozavimo duomenų apdorojimas ir grafinis rezultato apskaičiavimas	274
1. 4.	Prognozavimo lygties parinkimas	278
1. 5.	Prognozavimas iš pirminių duomenų	283
1. 6.	Prognozavimas modeliuojant lygtį kompiuteriu	285
1. 7.	Kai kurie sporto prognozavimo ypatumai	293
1. 8.	Sportininkų modelinės charakteristikos	294
1. 9.	Sportinio talento prognozavimas	296
1. 10.	Sportininkų atrankos efektyvumas	299
	PATIKRINKITE ŽINIAS	301
PRIEDAI		302
1.	Regresijos lygties paklaidų analizė	302
2.	Tetrachorinio koreliacijos koeficiento nustatymas	307
3.	Normaliojo pasiskirstymo funkcijos $F(t)$ ir jos tankio funkcijos $y(t)$ reikšmių lentelė	309
LITERATŪRA		310